

HRVATSKI *glasnik*

Godina XIX, broj 20

14. svibnja 2009.

cijena 100 Ft

Velika svetačnost Svetoga Florijana u Petrovom Selu

Foto: Tímea Horvat

Komentar

Čez tajedan dan tri hrvatska shodišća

U Gradišću čez tajedan dan su mogli naši vjernici organizirano sudjelovati na tri shodišća. Nekomu je to malo, nekomu je to još i već nek čuda. Kad se pogleda veliko hodočašće u Celje, svako ljeto u augustušu, mi Gradišćanski Hrvati zaistinu nimamo se zbog česa tužiti i turobiti jer sad jur ljeto na ljeto odvuđ se gane najbrojnija grupa k Blaženoj Divici Mariji med štajerske brige, pod peljanjem židanskoga farnika Štefana Dumovića. K tomu pišačenju, kako je jur i on sam rekao, ni tribi posebna reklama, 50% ljudi se je s njim skupa ganulo 1985. ljeta i odonda svako ljeto napravi istih 160 km. Naravno, u medjuvrjenu su došli i novi obrazi, jedni su pak izostali. Subotu, 2. majuša, južnogradišćanski Pinkovac je dočekao hodočasnike iz Gradišća, ki su se ganuli na tri različiti puti. Kisežani s iskusnim voditeljem Šandorom Petkovićem, Židanci, Undanci, Prisičani dan prlje, pak su prespavali u Nardi, i tako su sabrali drugi dan sve ljude u okolici iz Hrvatskih Šic, Narde i Gornjega Četara. Treća linija, s najveć ljudi iz jedne fare, s 66 hodočasnik iz Petrovoga Sela, se je otpravila na put s našim farnikom Tamásom Várhelyiem da bi se u peti našli u molitvi, pred oltarom i kipom Putujuće Celjanske Marije. Na Majčin dan je jurska katedrala pozivala Gradišćanske Hrvate iz trih zemalj. Koliko je vjernikov Krvave suze točeća Marija i ljetos skupaspravila u prekrasnom Božjem domu, o tom svidoču razni medijski prilogi. Jedva je minuo ta vjerski vikend, tajedan dan kasnije, u nedilju na poziv Hrvatske državne samouprave i nje Odbora za kulturu ter vjerska pitanja mogli su na državnom shodišću Hrvatov diozimati najavljeniki u Hodočasnoj crikvi Koljnofa. Pred kipom Črne Madone skupa su molili Gradišćanci iz nekoliko sel, Hrvati iz Zale i Šomodjske županije. Nigdor ne zna kade su bili ostali Hrvati, ovako je državno shodišće bojsek izgledalo poludržavno, i s pravom se postavlja pitanje, iako smo mi Gradišćanci vjerni katoličani, je li nam potribno na devet dani namjestiti veljek tri velika shodišća?

Prez zamira, ali mislimo da bi termine slobodno organiziranih shodišćev detaljnije i opreznije bilo potribno u budućnosti pogledati. Sve u svemu, cilj svakoga shodišća je isti: najti se u medjusobnoj ljubavi i poštivanju Majke Božje i biti spojen u molitvi, svečanošću. Kako je rekao naš dušobrižnik Štefan Dumović: „Kad majka čeka svoje dite, onda je ta dužan ganuti se na put. I mi vjerniki smo vik ovako kad se otpravimo na naporne, negda-negda i mučne, bolne pute, aš znamo da nas ta majka sve do cilja sprohadja. Ki smo u duhu sveženi, imamo svoje čuti prema Bogu, a on će nas jače obogatiti kad poslušno slijedimo poziv Majke Božje Celjanske, Jurske ili pak Koljnofske.“

-Timea Horvat-

„Glasnikov tjedan“

Jedan od najvažnijih političkih događaja koji je obilježio početak tjedna u zemlji, nedjeljna je pobjeda Zsolta Páve nad Katalin Szili na međuvremenim izborima za pečuškoga gradonačelnika. Páva je nadmoćno, s dobivenih 36 570 glasova pobijedio Szili koja je dobila tek 18 981 glas. Kako naglašavaju politički analitičari, znak je to

ne moći vladajuće parlamentarne stranke u Mađarskoj i njihovih koalicijskih partnera te nagovijest pobjede Stranke mladih demokrata na parlamentarnim izborima 2010. godine. Izbori me podsjetu koliko sam važan građanin ove zemlje. Jer počinju mi telefonirati najsajjnija imena mađarske političke scene, kojima je itekako važno moje sudjelovanje izborima i moj glas. Nije to značajka lokalnih izbora, već i izbora za europski parlament, pa parlamentarnih izbora, a u izbornoj godini i manjinski političari se probude pa počinju nekakva okupljanja, čiji svjedoci nismo bili protekle tri godine. Tada imamo sreće neke od njih i susresti na priredbama kojima inače sudjelujemo, naravno, bez njih. Svjedoci smo takvoga ponašanja u prošlosti, a vjerojatno će to tako biti i u budućnosti. A kako se ne bi i aktivirali kada izbori uvijek sa sobom donose primanja i povlastice koje i nisu zanemarive. Tako ovih dana čitam kako će izbori za Europski parlament, koji će se u zemljama članicama Europske Unije, njih je 27, organizirati početkom lipnja, između 4. i 7. lipnja, u Mađarskoj 7. lipnja biti također napeti. Mađarska kao članica Europske Unije u Europskom parlamentu ima 24 zastupnika koji građani Mađarske biraju na pet godina. Novi saziv Europskog parlamenta imat će po Lisabonskom ugovoru 751 zastupnika, time i Mađarska dva zastupnika manje, dakle 22. Deset stranaka u našoj zemlji državnom izbornom povjerenstvu prošloga je tjedna dostavilo svoju izbornu listu zastupnika za Europski parlament. Inače u sadašnjem sazivu Europskog parlamenta najviše je zastupnika iz Njemačke, njih 99, slijede Italija, Velika Britanija, Francuska sa po 78 zastupnika, a najmanji broj zastupnika ima Malta, njih pet.

Najviše zastupnika u sadašnjem sazivu imaju pučani (285), potom socijalisti (215), pa liberali i demokrati zajedno (102), a ima i 32 nestranačka zastupnika. Ono što me je najviše natjeralo na razmišljanje kako je politika unosno zanimanje jest lista povlastica europskih parla-

mentaraca: potpuno besplatno osiguranje, medicinska skrb, razni plaćeni troškovi, putni, uredski, troškovi za osoblje, visoka mjesečna primanja koja će u novom sazivu biti ujednačena, oko osam tisuća eura mjesečno. Jedino što u novom sazivu u odnosu na dosadašnji neće moći kao osoblje zapošljavati članove obitelji, a putni će se troškovi rješavati tek za stvarna putovanja.

Ali vratimo se na sam početak. Pečuh je prošloga tjedna bio važan i za nas Hrvate. Naime 7. svibnja zasjedala je Skupština grada i donijela odluku o predaji nekretnine u Ulici Tamása Eszea 3. u vlasništvo Hrvatske državne samouprave, ta tada je bio i izbor Gabora Győrvárija za ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže.

Vrhovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj, dobilo je šestu ustanovu u svoje vlasništvo, čija se tržišna vrijednost procjenjuje na četrdesetak milijuna forinti. Naravno, HDS je ne može unovčiti, nego je treba održavati. Kako i na koji način će ta nova ustanova djelovati, pokazat će skora budućnost. Ovih dana, naglašava predsjednik HDS-a Mišo Hepp, HDS je predao molbu nadležnim državnim tijelima za dodjelu sredstava za održavanje i za dodjelu sredstava za temeljitu obnovu zgrade, pročelja, unutrašnja obnova, grijanje, sanitarni čvor, električni vodovi... I još nešto važno se desilo nedavno u Pečuho. U okviru projekta Europska prijestolnica kulture, manjinske samouprave grada Pečuha za narodnosne programe u 2010. godini dobit će 51 milijun forinta.

Tako će pečuška Hrvatska samouprava za svoje programe od tih 51 milijuna dobiti sedam milijuna, kaže pečuški dogradonačelnik Tibor Gonda.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik!

Aktualno

Utemeljen Savez državnih manjinskih samouprava

U HDS-ovu sjedištu 28. travnja održana je osnivačka sjednica Saveza državnih manjinskih samouprava, u nazočnosti predsjednika 11 državnih manjinskih samouprava koje su odluku o utemeljenju Saveza izglasovale na sjednicama njihovih skupština.

Osnivačkoj sjednici nisu nazočili predsjednici ukrajinske Državne samouprave i predsjednik ciganske Državne samouprave. Oni su opravdali svoj izostanak. Po zakonu o utemeljenju udruga broj od 11 nazočnih članova bio je dostatan, pa se prišlo osnivačkoj sjednici udruge. Jedna od važnih točaka rasprave bila je način donošenja odluka. Izglasovano je kako se u udruzi donose odluke težeći konsenzusu svih članova udruge, a u slučaju nedostatka konsenzusa uz odluku većine u javnost se mora dati i mišljenje manjine, i to isto mišljenje treba prosljediti nadležnim tijelima. Za donošenje odluka u udruzi potrebna je dvotrećinska većina. Za predsjednika udruge izabran je predsjednik HDS-a Mišo Hepp, a za zamjenike izabrani su predsjednik njemačke Državne samouprave Ottó Heinek i predsjednik bugarske Državne samouprave Dančo Musev

Dimitrov. Za tajnika udruge izabran je Jozo Solga, voditelj HDS-ova Ureda. Naravno, svi su oni izabrani do kraja ovoga samoupravnog ciklusa. Donesena je odluka da se za poslove i zadatke u udruzi ne dobivaju honorari ni nadoknade putnih troškova, te da članarina bude po članu 50 tisuća forinti godišnje.

Nakon utemeljenja pod točkom „razno“ raspravljalo se na temu delegiranja jednog predstavnika manjina u Umjetničko vijeće pri Ministarstvu obrazovanja. Odlučeno je da to bude predsjednik njemačke Državne samouprave Ottó Heinek. On je naglasio potrebu mijenjanja zakonskih normi kako bi manjinska kazališta imala sigurnu osnovu djelovanja te je naglasio kako će to biti težište njegova zastupanja manjina u spomenutom vijeću – izjavio je za Hrvatski glasnik predsjednik Saveza državnih manjinskih samouprava Mišo Hepp. *bpb*

Posjet generalne konzulice Ljiljane Pancirov Santovu

U okviru upoznavanja s hrvatskim zajednicama i naseljima na svome konzularnom području, ovih je dana generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu gđa Ljiljana Jakupek Pancirov posjetila Santovu u Bačkoj. Ona je sa svojom suradnicom Katjom Bakija, konzulicom za kulturu, odgoj i obrazovanje, boravila u posjetu Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu. Goste hrvatskoga predstavništva u Pečuhu primili su ravnatelj škole Joso Šibalin i predsjednik santovačke Hrvatske manjinske samouprave Stipan Balatinac. Ravnatelj škole ukoliko je prikazao rad i planove hrvatske ustanove, a u razgovorima, koji su protekli u srdačnom ozračju, bilo je riječi i o mogućnostima buduće suradnje.

PEČUH – U organizaciji Hrvatskoga kazališta, 19. svibnja s početkom u 18.30 u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu bit će predstavljene dvije knjige autora Josipa Pavičića. Riječ je o knjizi naslova *Ponedjeljak ujutro, dnevnik 2005/2006/2007.* izašloj u Nakladi Pavičić, i knjizi *Bjelovarski list, zbirci pjesama i kupleta*, u izdanju Društva hrvatskih književnika u Zagrebu. Predstavljanju će sudjelovati autor Josip Pavičić i dr. Dinko Šokčević, predstojnik Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta u Pečuhu.

SALANTA – Hrvatska manjinska samouprava 31. svibnja organizira Hrvatsku večer s početkom u 19 sati u mjesnom domu kulture. Gosti večeri: Pjevački zbor Korijeni iz Martinaca, Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja i KUD Marica iz Salante. Nakon programa slijedi bal gdje će svirati Podravka. Program potpomažu: Hrvatska samouprava Baranjske županije te Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

BUDIMPEŠTA – Raspored svetih misa na hrvatskom jeziku u crkvi Sv. Mihajla u budimpeštanskoj Vackoj ulici: 24. svibnja, 14. lipnja. Mise počinju u 17 sati.

Znatna sredstva manjinama u Pečuhu

U okviru projekta Europska prijestolnica kulture, manjinske samouprave grada Pečuha za narodnosne programe u 2010. godini dobit će 51 milijun forinta, rečeno je u obavijesti organizatora na tiskovnoj konferenciji.

Dogradonačelnik Tibor Gonda naglasio je: u natječaju Europska prijestolnica kulture (EKF) velik je naglasak bio na multikulturalnom obilježju županijskoga sjedišta, stoga je od prvog trenutka bilo jasno da se mora surađivati s manjinama. Prema tome manjinske će samouprave za svoje programe imati 51 milijun forinta.

Kako reče, osvrnuvši se na prethodne događaje, bilo je svojevrstne dvojbe oko organizacije, ali su konačno odlučili da će se poštivati molba mjesnih manjinskih samouprava da sami organiziraju te programe. Izdvojio je priredbe Cigana, koji će od 51

dobiti 20 milijuna forinta. O uzrocima reče: oni su ti koji od svih manjina u Mađarskoj imaju svoju „umjetničku elitu“, koja se drži svog identiteta, bilo na području glazbe, likovne umjetnosti ili u zadnje vrijeme na kazališnom polju.

Znatna sredstva, sa po sedam milijuna forinta, dobit će njemačka i hrvatska nacionalna manjina, a one brojčano manje po dva milijuna. Srpska manjinska samouprava primila se da će organizirati koncert skladatelja i gitarista Gorana Bregovića, a samo za to mogu potrošiti daljnjih sedam milijuna forinta.

Obavijest

Poštovani pretplatniče i čitatelju Hrvatskoga glasnika. Netko mi reče kako nitko nije opazio da smo Hrvatski glasnik od broja 10 do broja 19 u 2009. godini, dakle tijekom dva mjeseca, u ožujku i travnju, stvarali na 20 stranica. Uredništvo je to itekako opazilo i radovalo se unatoč naraslim zadaćama i novim mogućnostima u kojima je na optimalniji način moglo ostvarivati zadaće tjednika Hrvata u Mađarskoj. Nažalost, loša proračunska 2009. godina, što već nekoliko tjedana znamo, proračun Hrvatskoga glasnika, koji za deset mjeseci 2009. godine iznosi 26 462 824 Ft, naveo je izdavača Croaticu Kft. da donese odluku kako će se od 7. svibnja, dakle od prošloga tjedna, od broja 19 Hrvatski glasnik tiskati ponovno na 16 stranica.

Branka Pavić Blažetin

glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika

Narodnosni dan u Baji

Na narodnosnom danu u bajskom vrtiću na Dolnjaku

U utorak, 5. svibnja, u bajskom vrtiću na Dolnjaku održan je već tradicionalni Narodnosni dan u okviru kojega su mališani triju skupina – male, srednje i velike – u izvornoj bunjevačkoj nošnji prikazali hrvatske dječje igre, plesove i pjesme koje su naučili tijekom godine. Uvježbale su ih odgojiteljice *Janja Stipanović, Anita Ševarec i Danica Pejin Kiš*. Svojom nazočnosti priredbu je uvećao i *Šandor Pančić*, predsjednik hrvatske manjinske samouprave grada Baje. Tom je prigodom predstavljena i bunjevačka narodna nošnja, a gosti Narodnosnog dana bili su i članovi Orkestra „Čabar” iz Baje, koji su im predstavili svoja narodna glazbala. Narodnosni dan završio je druženjem i plesačnicom.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Hrvatske samouprave budimpeštanskoga XVIII. okruga, 16. svibnja održat će se priredba pod naslovom Dan Slavena s juga. Predstaviti će se kulturno blago Bugara, Hrvata, Slovenaca i Srba. Mjesto programa: XVIII. okruga, Bókay-kert, Szélmalom u. 33. Okupljanje počinje u 13 sati, slijedi kulturni program manjina od 15 sati u kojem nastupaju: Hrvatska izvorna folklorna skupina iz Budimpešte i Tamburaški sastav „Prekovac” iz Tukulje.

Pozdravne riječi nazočnima će uputiti Ivica Mareljin, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave XVIII. okruga. Uz predstavnike Hrvata nastupit će i Folklorna skupina „Jantra” (Bugari), Mješoviti pjevački zbor iz Novog Mesta (Slovenci), glumci Zorica Jurković i Milan Rus (Srbi). U okviru Dana, u 14 sati je otvorenje izložbe slikara Društva iz Novog Mesta. Izložbu će otvoriti Irena Pavlič, predsjednica Društva budimpeštanskih Slovenaca. Nakon programa slijedi kušanje manjinskih specijaliteta.

Hrvatska večer 2009 – promoviranje Lijepa Naše i Hrvatske turističke zajednice

U organizaciji Hrvatske turističke zajednice i njezina predstavništva u Budimpešti, 17. travnja u budimskom Várszínházu održana je dvanaesta Hrvatska večer na kojoj je ispred dupke pune kazališne dvorane došlo do promoviranja Lijepa Naše, tj. Republike Hrvatske, njene kulturne i bogate turističke baštine.

Niko Bulić

Ovogodišnju Hrvatsku večer u ime Hrvatske turističke zajednice, odnosno, njezina predstavništva u Mađarskoj, otvorio je *Marin Skenderović* koji je, osim predstavništava diplomatskog zbora u Mađarskoj i ostalih gostiju, posebno pozdravio veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Ivana Bandića i direktora Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice u Zagrebu Niku Bulića. Pozdravljajući nazočne, gosp. Bulić rekao je i sljedeće: Poštovane dame i gospodo! Doista mi je zadovoljstvo da vas večeras pozdravim u ime Hrvatske turističke zajednice na ovom događaju kojim želimo promovirati Hrvatsku i njezinu tradicionalnu baštinu, ali i hrvatski turizam ovdje u Mađarskoj, u Budimpešti. Hrvatska je susjedna prijateljska zemlja, s kojom dijelimo i dugu zajedničku povijest. Od 1102. godine, živjeli smo u personalnoj uniji s Mađarskom kao Hrvatsko-Dalmatinsko-Slavonska Kraljevina. Otada nas veže prijateljstvo, ali i interesi, a najbolje prijateljstvo traje ako su interesi zajednički. Svake godine unatrag, recimo zadnjih desetak godina, dođe u Hrvatsku umalo 400 tisuća Mađara i provede više od dva milijuna noćenja. Hrvatsku je prošle godine posjetilo 9,5 milijuna inozemnih turista – uz 1,5 milijun Hrvata – a to je bilo više od 11 milijuna registriranih turističkih dolazaka. Prošla godina je već pokazivala naznake financijske gospodarske krize, ali u hrvatskom turizmu bila je to rekordna godina. Ostvarili smo 57 milijuna turističkih noćenja i 7,5 milijardi eura turističkog prihoda. Pred nama, koji radimo u hrvatskom turizmu, velik je izazov ponoviti ili ostati što bliže na razini lanijskih rezultata. Naš današnji dolazak je i promocija turizma, ali istovremeno i zahvala Mađarima, mađarskom tržištu koje je važno za dosadašnju vjernost kao i dosadašnje dolasku u Hrvatsku, jer vjerujem da će se oni i ove godine pa i u

budućnosti nastaviti. Zbog toga smo večeras pripremili jedan poseban program. Budući je Hrvatska bogata raznolikošću, jer se prostire os Jadranskog mora pa sve do panonskih nizina, za vas smo doveli Nacionalni folklorni ansambl „Lado” iz Zagreba, koji će svojim plesovima i pjesmama hrvatskog naroda pokazati bogatstvo tradicijskih običaja, ljepote narodnih nošnji i hrvatskih plesova te pjesama. U nekim dijelovima ćete poznati sličnost gdje dijelimo Panonsku nizinu s mađarskim narodom, a u nekim dijelovima vidjet ćete našu potpunu različitost. Da bismo zadržali uspomenu na večerašnji događaj, pripremili smo vam i jedan suvenir u tulućima, a koji možete uzeti na koncu programa prije izlaska. Osim licitarskog srca, levande i naših promidžbenih turističkih materijala, donijeli smo i pet tzv. etnoplakata nove zbirke hrvatskih turističkih plakata, u kojima su narodne nošnje iz raznih krajeva naše zemlje. Kako ste vidjeli, na početku smo vam prikazali film koji govori kako je Hrvatska autocestom blizu i kako se lako može doći na naše Jadransko more. Mi očekujemo da ćemo u ovoj godini moći potvrditi sebe kao dobre domaćine i da ćete nam i vi i vaši prijatelji doći u goste. Dobro nam došli!

Zatim je uslijedio plesni, vokalni i glazbeni bogati program Nacionalnog ansambla plesova i pjesama Hrvatske „Lado” iz Zagreba koji se predstavio koreografijama Ladarke, Valpovačkim kolom, Starim splitskim plesom, Bunjevačkim momačkim kolom, Lindom te orkestarskom numerom, a u završnom dijelu izvedena je koreografija Prigorski plesovi uz glazbu koreografa Zvonimira Ljevakovića. Oduševljena je publika učestanim pljeskanjem pozdravljala profesionalne plesače i članove orkestra natoliko da su završi dijelovi pojedinih koreografija išli na «bis», tj. bile ponavljane.

Na kraju nezaboravnog programa direktor predstavništva Hrvatske turističke zajednice Marin Skenderović najavio je još jednu prigodnu svečanost: 80. obljetnicu rođenja etnokoreologa i koreografa, nositelja Odličja «Ferenc Erkel» Antuna Kričkovića, koji je 1958. godine također bio jedan od plesača i koreografa ansambla «Lado».

Prigodne pozdravne riječi Antunu Kričkoviću uputio je umjetnički direktor ansambla «Lada» Ivan Ivančan mlađi.

M. Dekić

Kotoriba je moj drugi dom

Obitelj živi za Hrvatsku

U srijedu, 22. travnja, u Sajmišnoj ulici u Kotoribi **Ladislav Gujaš** iz Serdahela otvorio je suvremene veleprodajne prostore masivnog namještaja i poklon-galeriju. Učinio je to pred mnoštvom prijatelja, suradnika i brojnih Kotoripčana. Pozvao sam vas da vam pokažem kojim se poslom bavim, da mi budete promotori djelatnosti, da kažete kako u maloj Kotoribi možete kupiti proizvode koji se nalaze u velegradovima Europe – rekao je tom prigodom. Prostor se zovu Inter-ambijent d. o. o., i tu je na površini od 200 četvornih metara izložen asortiman robe koja se može naći diljem Europe s nešto više 200 različitih artikala. – Na taj posao me je potaknuo jedan prijatelj iz Mađarske koji se tamo uspješno bavi tom djelatnošću, a ja sam proizvode testirao na lanjskom Zagrebačkom velesajmu uvidjevši da se kao takvi ne mogu naći u Hrvatskoj – kaže Gujaš. Govoreći o ponudi, kaže kako se nudi namještaj od punog drveta, stilski namještaj od mahagonija, bijele i smeđe breze, bor s kombiniranim morskom travom. Na policama su poklon-predmeti i suveniri od keramike, metala, kombinacija stakla i metala, metala i drveta, drveta i stakla. Svojevremeno je maloprodajna prodavaonica bila u čakovečkoj Zrinsko-frankopanskoj ulici, a dio ih se nalazi u Međimurki. – Nije imalo smisla da se te

dvije ponude u Čakovcu preklapaju, pa sam se odlučio za Kotoribu gdje imam dobre prijatelje koji su mi u tome bili potpora, tu se osjećam kao doma i zapravo ću sada ovdje biti svakodnevno. Konačno i Mađarska je blizu, pa mi je interes da se što prije otvori most Kotoriba–Kerestur, pa ne isključujem i kupce s lijeve obale Mure jer su cijene ponude iste, a nekih artikala možda jeftinije nego tamo. Takva je vrsta robe prisutna u Beču, Budimpešti, Beogradu i evo sada u hrvatskoj Kotoribi. Kaže kako je za rad u Hrvatskoj, što mu je oduvijek bila želja, vezan već pet godina. Četiri godine je bio ravnatelj odmarališta Saveza Hrvata u Mađarskoj u Vlašićima na otoku Pagu. Posebna je osoba jer je po struci profesor hrvatskoga jezika i tjelesnog odgoja; posao koji je neko vrijeme radio u Mađarskoj, bio je i socijalni djelatnik i novinar-urednik kada je uređivao Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj. Danas je predsjednik Društva Horvatov kre Mure. Na otvaranju smo zatekli i njegovu obitelj. Supruga **Jelena** je Hrvatica. Njihova djeca **Gordana** i **Goran** vezana su uz Hrvatsku jer oboje studiraju u Zagrebu. – To je sasvim normalno jer smo oboje završili hrvatsku gimnaziju u Pečuhu – rekli su mladi Serdahelci.

Tekst i snimke: *M. Grubić*

ŠTRIGOVA – Ministar kulture Republike Hrvatske Božo Biškupić otvorio je u Štrigovi Državni arhiv za Međimurje, koji se prostire na više od tisuću četvornih metara. Arhivska je grada raspoređena u 255 fondova te zauzima oko 2400 metara dužnih. Državni arhiv za Međimurje, osim što čuva sjećanja ljudi toga kraja, čuva i nacionalnu samobitnost te omogućuje suradnju sa susjedima budući da je dio arhivske građe u susjednoj Sloveniji i Mađarskoj, rekao je u prigodi otvorenja Biškupić.

PEČUH – U Hrvatskome klubu Augusta Šenoje u Pečuhu, 6. svibnja otvorena je izložba slikara Milana Šole iz Osijeka. Izložbu je otvorila Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Izložba se može pogledati do 22. svibnja, radnim danom od 12 do 17 sati.

Pohod partnerske škole

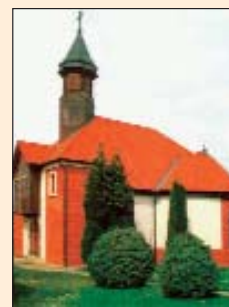

Gosti su s domaćini skupa položili vijenac na grobu Mate Meršića Miloradića u Kemlji

Zadnjega aprilskoga vikenda su dica i učitelji Osnovne škole Buševac, iz Hrvatske, pohodili svoje prijatelje u Koljnofu. Ustanove već od 1995. ljeta imaju prijateljske veze, tako se svako ljeto vidu dvakrat. Za goste su Koljnofci organizirali cjelodnevni izlet. Prvo su išli u Hrvatsku Kemlju, kade ih je primila Marija Novič-Štipković. Skupno su pohodili grob Mate Meršića Miloradića i gosti su se mogli upoznati s djelovanjem Hrvatskoga kluba i pogledali su i školu. Po objedu u Cvika restoranu su obišli i Bizonju. Tamo im je učiteljica Ana Singer pokazala jezični labor i najmodernije učione. Dan je završen u Čunovu. Dr. Jive Maasz je pokazao gostom vodeni centar i ukratko predstavio čunovske Hrvate. Sljedeći susret školarov će biti na jesen u Buševcu, kamo ćedu pozvati Školsku sekciju HGKD-a i učenike iz Čunova.

Misa na hrvatskome jeziku u Pomurju

Dana 17. svibnja u osam sati u mjesnoj crkvi u Mlinarcima bit će misa na hrvatskome jeziku, služit će ju Blaž Horvat, rektor Varaždinske katedrale i mjesni župnik Istán Marton.

Mlinaračka crkva

Katolj se priprema za Duhove

Prvog dana Duhova, 31. svibnja tj. u nedjelju idu „kraljice“ od dvora do dvora pjevajući kroz cijelo selo. Svatko ih rado čeka i kod svake kuće domaćica ih daruje jajima ili novcem (krajcarom). Ponosi se naše selo što kod nas još živi taj stari običaj, a ponose se i djeca, rado oblače naše stare nošnje. Drugog dana Duhova 1. lipnja Hrvatska i Njemačka samouprava zajedno priređuju program „Kuhajmo i pecimo zajedno“. Oko 8 sati ujutro skupljaju se kuhari i kuharice, da svatko navrijeme skuha ili speče svoje omiljeno jelo. Svatko pozove svoje društvo i za njih kuha. Sve se odvija kod katoljskih podruma. Oko 13 sati idemo ocjenjivati kuhana, pečena jela. Tri najbolja jela dobiju veće nagrade, a ostali kuhari također budu nagrađeni. Trudimo se da što više ljudi dođe, da se dobro osjećaju s nama, da zajedno kuhaju ukusna jela i da se vesele uz dobro katoljsko vino. Poslije se pjeva i zabavlja. Tako u kasnim satima ječi planina od starih poznatih pjesama. Ako se netko iz susjednih sela želi priključiti i kuhati s nama, vrlo rado ga čekamo. Tako će Katoljci slaviti drugi dan Duhova, i dalje čuvati naše običaje.

Guganka

DUŠNOK – Racki Duhovi. Zamisao o priređivanju Dana sela u Dušniku pokrenuta je nekoliko godina nakon demokratskih promjena, a od samih početaka u organizaciji sudjeluje i mjesna Hrvatska manjinska samouprava. Budući da se žitelji ovoga bačvanskog naselja nazivaju Racima, odnosno rackim Hrvatima, priredba koja se priređuje dan uoči blagdana i na prvi dan Duhova, dobila je ime Racki Duhovi. Među ciljevima ističe se okupljanje dušnočkih obitelji, pa i svih Dušnočana koji više ne žive u rodnome selu, nadalje druženje i zabava, a posebno obnova i njegovanje tradicija, mjesnih narodnih plesova, pjesama i glazbe. Od 2003. u suorganizaciju su uključene i druge dvije manjine, preko Njemačke i Ciganske manjinske samouprave. Neizostavni su sadržaji ove priredbe, koja se održava u seoskom parku na Bari, dušnočki riblji paprikaš, izbor duhovske kraljice i dobro vino, prije svega frankoka. I ove će se godine Dušnočani okupiti u subotu i nedjelju 30–31. svibnja.

Velika svetačnost Svetoga Florijana u Petrovom Selu

Kip zaštitnika ognjogascev iz Visovca, pinezna potpora za obnovu Ognjogasnoga doma, obrambena pratež, civi za gašenje ognja iz Šenkovca

Ognjogasci iz trih društav okolo kipa Sv. Florijana, u kapeli Sv. Štefana

Prvi majuški dan je za petroviske ognjogasce, a i za seosko peljačtvo minuo u slatkoj pripremi. Naime toga otpodneva su dospili u naše selo dragi prijatelji: Božo Djenadija, predsjednik Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva u Šenkovcu ter zapovjednik Ognjogasne zajednice općine Brdovec, sa svojom ženom Ivankom, a i za sve moguće kontakte, organizaciju zaduženi hižni ter ujedno i ognjogasni par Horvat, Jasna i Želimir. Ovput je jur dobro poznata delegacija bila proširena s kotrigi iz Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva Dubravice, kraj Šibenika. Ivo Šišak, zapovjednik DVD-a Dubravice, jedini nije još vidio Petrovišćane, a Ivan Grozdanić ter predsjednik DVD-a Ivan Banić s nami su se strefili krajem marcijuša na skupščini partnerskoga DVD-a, ki sastanak je ovako komentirao predsjednik spomenute ognjogasne jedinice: „Čim sam vas vidio u Šenkovcu, znao sam da ste pravi ljudi.“ A gdo bi se mogao suprotstaviti tom komplimentu? Trudili smo se i dali sve od sebe da desetočlana delegacija najbolje se čuti u Pinčenoj dolini med nami. Iz nabranja ne smimo izostaviti ni fratra Krešimira Mikelića iz samostana Visovca, ter patera Franju Pšeničnjaka iz zagrebačke Družbe Srca Isusova. Goste je najprlje u svojem načelničkom uredu primio liktar Petrovoga Sela Mikloš Kohut, ter je ukratko predstavio najjužnije gnjazdo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Vrime nismo mogli dugo vlačiti pokidob manje djelo je još čekalo na sve nazočne. U mjesnoj kapeli Sv. Štefana tribi je bilo još pred slavljem izmotati ter postaviti

kip Sv. Florijana. Štatu od metra i 20 cm ter 120 kg je doputovala petroviskim fajbegarom iz Hrvatske, kot dar franjevcev samostana iz Visovca. Kad je lani šenkovljanska brigada prvi put posjetila Petrovo Selo, ispalo je da naši ognjogasci nimaju samostalni kip zaštitnika ove meštrije i Božo Djenadija je veljek obećao, za ljetodan Sv. Florijan ovde će stati. Pred velikim ognjogasnim svečevanjem na dvoru kulturnoga doma su skupadošli slavljeniki. Poseban glas trumbite Petra Veselovića je dao svim na znanje: vrime je za marširanje do crikve. Na početku sv. maše, na koj je bio glavni celebrant fra Krešimir Mikelić, mjesni farnik u mirovini, Ivan Šneller posvetio je kip sveca pred oltarom, kojega je otkrio predsjednik DVD-a iz Dubravice Ivan Banić. Kako je rekao dušobrižnik Mikelić iz Visovca, kod njih su ognjogasci dost aktivni, nažalost, imaju puno posla u Dalmaciji. Franjevci njih podržavaju, tako i njeve prijatelje iz Šenkovca, a evo, sad i novu simpatiju, petrovisku ekipu. „Nas Hrvatov svagdir ima, to je jedno bogatstvo, ali nas i oni obogaćuju ki živu izvan naših granic. Mi ćemo se sigurno vratiti doma obogaćeni, jer vi imate dio jedne kulture, nešto ste nam i darovali kao pisanu rič, ku ćemo odnesti sa sobom kot svidočanstvo i neki poticaj da se spomenemo, mi na vas, a vi na nas. Iako sam uvjeren u to da ćemo se brzo najti“ – je još rekao fra Krešimir. Za svečanošću, ku su svojom jačkom polipšale i jačkarice mjesnoga zbora Ljubičica ter tamburaši, slijedili su još i druga presenečenja za naše fajbegare. Naime Božo Djenadija je ovom prilikom najavio da su s

Božo Djenadija, predsjednik DVD-a Šenkovec, je prikazao zastavu petroviske Hrvatske manjinske samouprave od predsjednika Čabe Horvatha

dobrovoljnim prilogom od 1000 eura, što su skupadali šenkovljanski fajbegari i njevi prijatelji, htili doprinostiti brzom obnovi petroviskoga Ognjogasnoga doma. Emil Temmel, predsjednik mjesnoga Ognjogasnoga društva, je od ganutljivosti jedva mogao isprešati iz sebe riči zahvale. Uz male dare domaćinov, mjesni predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Čaba Horvath prikdao je plavu zastavu s grbom petroviske manjinske samouprave šenkovljanskim fajbegarom, na ku je rekao zapovjednik: „Ovoj će velika čast pripasti jer ju garantirano nigdor nima u Hrvatskoj.“ DVD-u iz Dubravice pak je dodiljen grb Petrovoga Sela, umjetničko djelo drivorezbara Ferenc Hogue. U kulturnom domu uz večeru i druženje je još predano šest garniturov ognjogasnih obrambenih jaknov i pantalonov, a Attila Zsarnai, komandant Petrovišćanov, od pete do glave je obličen u obrambenu pratež, s dodatki od

Petroviski načelnik Mikloš Kohut predaje naš grb za spominak Ivanu Baniću, predsjedniku DVD-a Dubravice

kacige, cokolov i rukavic. U ekstra paketu su bile još tri različite fele ognjogasne civi za gašenje. Pri razgovoru je najprdošlo da pripadnice domaće ognjogasne grupe ljetos moraju sudjelovati u Ognjogasnom omladinskom taboru u Fažani od 6. julyja, naravno, za nje je jednotajedni boravak na Istri besplatan. Uza to su još muži pozvani na usposobljavanje na ljetne dislokacije Šenkovljanov, kade se moru strefiti s ozbiljnimi ognji i jednako moru pomoći u gašenju. Još i nabrajati je čuda svih darov i mogućnosti s kimi su gosti doslovno srušili s noge domaćine, s razlogom koji zvuči ovako, od gospodina Djenadije: – *Donesli smo vam ove dare zato jer ste nam dragi. Svidja nam se kod vas, rekli smo, ako nas pozovete, dojt ćemo. Sve ono što smo obećali prošlo ljetu, od kipa Sv. Florijana, sve smo to ispunili. To je već i naša sposobnost da smo se našli preko drugih i to je svejedno da li smo ga donesli mi ili*

negdo drugi, on će vas i sve mješćane čuvati od požara i svih elementarnih nezgodov.“ Nas je posebno interesiralo da li će se ova dvostrana suradnja s posjetom Dalmatincev proširiti na trokut, a Ivan Banić nam je ovako odgovorio: „*Imamo dobru suradnju s DVD Šenkovcem, a mi smo za pomoć Hrvatov, bilo kade na svitu. Mi smo isto u izgradnji Doma i pri kraju smo, već i znamo kako je to kad se nema. Skočili smo malo na pomoć i mi Petrovišćanom, ter smo ugodno iznenadjeni plemenitošću dobrih ljudi u ovom kraju. Ovom prilikom vas pozivamo da dojdete na morje da suradnju nastavimo. Mi ćemo malo ovamo, vi ćete malo više dojt na morje, i Bogu hvala.“* Dvodnevno gostovanje za fajbegare iz Dubravice prebrzo je minulo. Skupa sa Šenkovljani u sobotu su pogledali Petrovo Selo, kušali su staro vino u susjednoj Austriji, posjetili su Muzej željezne zavjese u Gornjem Četaru, a potom su se i oni priklijučili shodišću Gradišćanskih Hrvatov k Putujućoj Celjanskoj Mariji u Pinkovcu. S teškim srcem smo zbogomdali našim novim prijateljem ki su se u noći otpravili na dugi put do doma. Petrovišćani su sa Šenkovljani još na nediljnoj svetoj maši nazočili, pri koj je Franjo Pšeničnjak, drugi dušobrižnik delegacije, iz vlašćih iskustav predstavio svećeničko zvanje.

Tri dani, djelomično u društvu novih i starih prijateljev, znamda su ponovo potvrdili našim ognjogascem da su potribni ovomu selu, a iskreno prijateljstvo, dobrovoljni dari, lipe i žarke riči na vjerski sastanki su nas pojačali i do suz ganuli. Po najnoviji informacija, već se planiraju dvoj nova spravišća, prilikom Dana Šenkovca, a i ognjogasnoga slavlja u Pinkovcu. Sve još u ovom misecu, u duhu novih vbratimljenjev s ognjogasci iz Nimške i Austrije.

-Timea Horvat-

Hvala darovateljem iz Šenkovca

Dobrovoljno ognjogasno društvo Petrovoga Sela i ovim putem zahvaljuje svim članom i njevim prijateljem Dobrovoljnoga vatrogasnoga društva iz Šenkovca ki su darovali pinezni prilog za obnovu petroviskoga Ognjogasnoga doma. Hvala *Amarili Puškaš, Božici Jakolić, Boži Djenadiji, Danijelu Komeričkomu, Darku Jakovini, Dragu Bršču, Draženu Mufiću, Dubravku Kraljiću, Dubravku Rajteru, Dušku Prelcu, Filipu Horvatu, Heleni Kraljić, Ivanu Rupčiću, Ivanki Djenadiji, Ivici Luketiću, Jelici Jenko, Jasni Horvat, Lani Djenadija, Luciji Kolb, Mariji Tomić, Marijanu Krnjiću, Marijanu Lepišiću, Marini Mufić, Marti Horvat, Martini Djenadija, Miljenku Đurđeviću, Miri Budimiru, Natali Glogović, Nataši Komerički, Nenadu Hrgu, Nenadu Ivkoviću, Robertu Cenčiću, Robertu Kraljiću, Sanji Rajter,*

Snježani Fran, Srebrenki Rajter, Stjepanu Mufiću, Tomislavu Kapusti ml., Vladi Rusanu, Zlatku Šošariću, Zvonku Slonjšeku, Želimiru Horvatu, Željku Gašparinčiću i Željku Jakovini. Posebna hvala predsjedniku DVD-a Šenkovec *Boži Djenadiji* za pokretanje ove dobrotvorne akcije!

Otvorena izložba slika Sándora Erdődia u sjedištu Čongradske županije

Hrvatska samouprava i udruga u Segedinu nastoji oduhoviti hrvatsku zajednicu

Godine 2002. utemeljena segedinska Hrvatska manjinska samouprava uspješno djeluje u svome drugome mandatu. Kako nam uz ostalo reče predsjednik samouprave Dušan Marjanović, uoči posljednjih izbora, 2005. godine, utemeljili su i Hrvatsko-mađarsku kulturnu udrugu koja nosi ime Andrása Dugonicsa, sina trgovaca naših predaka, Hrvata koji je rođen u Segedinu. Kao što je poznato, s naslovom *Etelka* on je autor prvog romana na mađarskom jeziku, a prevodio je i matematiku s hrvatskog na mađarski jezik. Prema njegovim riječima, smatrali su da je on najbolji izbor za ime njihove udruge, koja nastoji očuvati i njegovati tradicije Hrvata na ovim prostorima. Tako su u bojama spomenute udruge izabrani na posljednjim izborima i u Hrvatsku samoupravu.

Povod našem posjetu Segedinu, u kojem je prije nekoliko stoljeća obitavala znatna hrvatska zajednica, bila je izložba s naslovom *Narodna nošnja* i tradicijski likovni prikaz iz albuma Sándora Erdődia, koja je u suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave i Hrvatsko-mađarske kulturne udruge „András Dugonics” otvorena 20. travnja ove godine u predvorju zdanja Čongradske županije.

Kako smo čuli, izložba je stigla do Segedina prije svega zahvaljujući predsjedniku Hrvatske državne samouprave Miši Heppu, koji im je ponudio izložbu slika Sándora Erdődia, koja je prije bila izložena u Pečuhu i Mohaču.

Nakon pozdravnih riječi Dušana Marjanovića i dožupana Čongradske županije Kálmána Kovácsa, okupljenima se obratio i predsjednik HDS-a Mišo Hepp. Izložbu je otvorio Smiljan Šimac, opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske u

Budimpešti. Izložba je uljepšana ne samo prigodnim govorima već i pjevanjem Anete Balažić iz Kačmara, koja je u izvornoj nošnji i uz gitaru izvela dvije bunjevačke „pisme”. Među uzvanicima i gostima bili su i predstavnici DSHV-a iz Subotice.

Izložba se može pogledati do 11. svibnja, svakim radnim danom od 8 do 18 sati.

Bila je to druga hrvatska izložba priredena u predvorju zgrade Čongradske županijske samouprave. Naime prvi put, prije 6–7 godina, otvorena je Izložba tisućustogodišnje veze Hrvata i Mađara dr. Đure Šarošca.

„Hrvatska zajednica jedna je od jačih zajednica u Segedinu, ima pedesetak članova. Pretežito, 60-ak posto, su Mađari, a četrdeset posto Hrvati. Zapravo pokušavamo oduhoviti Hrvate koji su već zaboravili hrvatski jezik, stoga u našim ustanovama podučavamo hrvatski jezik, i za mađarsku i hrvatsku djecu”, ističe predsjednik Hrvatske samouprave, ujedno i udruge Dušan Marjanović o njihovim ciljevima.

Kako dodaje, u proteklom razdoblju, već osmu godinu zaredom organiziraju tjednu školu hrvatskoga jezika koja se održava subotom od 10 do 12 sati u prostorijama u Ostrovske ulici broj 6. Svake godine ustrojavaju ljetni tabor hrvatskoga jezika u Rijeci, a već četvrtu godinu zaredom i obiteljski tabor u Kaštelama.

Posljednju priredbu, bila je to izložba umjetničkih slika s naslovom *Boje Jadrana* u velikoj knjižnici Somogyi, imali su prije tri tjedna. Idući će program pak biti 1. svibnja: izlet u Trogir i Split. Putem natječaja druga je dobila sredstva za putne troškove. Budući da njeguju dobre prekogranične odnose, s njima će na put i prijatelji iz Subotice te

BAJA – Na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji, potkraj travnja u organizaciji Odjela za hrvatski jezik Katedre za strane i narodnosne jezike upriličeno je književno popodne čiji su gosti bili književnici iz Hrvatske. Nazočne goste, studente, profesore i nekolicinu ljubitelja lijepe riječi u hrvatskoj učionici u ime organizatora pozdravila je Iva Bezinović, lektoričica hrvatskoga jezika. Dvojica književnika iz Đakova, Mirko Čurić i Adam Rajzl, predstavili su stvaralački rad jedan drugoga, a zatim govorili o svojim romanima. Mirko Čurić o svome dvodijelnom romanu *Nemir*, suvremenom i modernom, s temama iz naše svakodnevice, a Adam Rajzl o realističnom romanu *Zvonik Eve Šumanove*, nastalom prema istinitoj priči.

Nekoliko primjeraka darovali su i knjižnici Odjela za hrvatski jezik gdje se one mogu posuditi na čitanje.

njezine okolice. Tom prigodom putuju tragom zajedničke prošlosti u Trogir, zatim u Split, gdje će pogledati Dioklecijanovu palaču, muzej, atelje te druge povijesne i kulturne znamenitosti.

S ponosom ističe i njihovu izdavačku djelatnost, u okviru koje je svjetlo dana ugledala najnovija knjiga dr. Ladislava Heke pod naslovom *Trebao sam, ali nisam*, o događajima u Osijeku i Belom Manastiru za vrijeme Domovinskog rata, koja je tiskana lani.

Tekst i slike: S. B.

Trenutak za pjesmu

Nepoznati glagoljaš

Bratja, v mladost ne ufajte,
na smrt vašu pomišljajte.
Moju mladost vi vidite,
Boga za me pomolite.
Tuge mi v duši oganj nite,
zač pogiboh, to vidite.
Ne mnjah jošće sad umriti,
prem bih počal ja živiti:
trsja hotih ja saditi,
blago mnogo mnjah imiti,
prijatelji ja bih našal,
v ljubav svitu vele zašal.
Taščom slavom ja bih zvišen,
a sada sam smrtnu ponižen.
Mladost, bratja, silna slipost,
kamo pojde moja lipost.

Vernisaža suvremenoga hrvatskoga crteža u Šopronu

Izložba „Suvremeni hrvatski crtež“ prik 70 umjetnikov i njihovih 140 umjetničkih djela predstavlja sadašnjost grafike, od srijede, 29. aprila, i u Šopronu. Ova kolekcija slika je ravno doputovala iz Budimpešte, pokidob je gostovala skoro misedan u Akademiji likovnih umjetnosti. Spomenutoga dana u velikoj dvorani Instituta umjetnosti na Zapadnougarskom sveučilišću u Šopronu (Deákov trg 32) prof. Dr. Miklós Neményi, zamjenik rektora za znanstvene i vanjske posle, pozdravio je kih 200 posjetiteljev ki su i na ovput htli izraziti poštovanje umjetničkomu izričaju susjedov. U svojem svetačnom govoru je istaknuo zvanarednu suradnju Zapadnougarskoga sveučilišća s fakulteti u Osijeku i Zagrebu, a ovu izložbu smatra i dobrim primjerom za proširenje daljnjih vezov. István Orosz, svitski poznati grafičar, više se je s emocionalne strane približavao ne samo suvremenim umjetničkim vizijam nek i morskomu horizontu ki mnogoputi služi i kot sredstvo moljanja, crtanja. „Ovo je sloboda plajbasa, otkučaj srca kot i najdublji zdih stvaraoaca“ – je još rekao profesor sveučilišća. Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić dvojezično je naglasio kako mu je iznimno zadovoljstvo otvoriti ovu izložbu u jednom od najvažnijih kulturnih

centrov Gradišćanskih Hrvatov, ki jur skoro pol jezeroljeća živu na ovom području. Dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Šopronu, je odigrao koordinacijsku ulogu da ova vernisaža dospene uprav u ov varoš. Otvaranju izložbe su nazočili uz ostalo i šopronski gradonačelnik dr. Tamás Fodor, ataše za medije, kulturna i narodnosna pitanja na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti Neda Milišić. Slike i crteže u mišovitoj tehnici, u različni formati, i po različni umjetnički tema je izabrao za ovu izložbu povjesničar umjetnosti Tonko Maroević, u suglasnosti Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Šaroliki repertoar hrvatskih likovnih umjetnikov morete još pogledati do 22. majuša, od pondiljka do petka, početo od 10 do 18 uri, a u subotu od 10 do 14 uri. -th-

Međunarodni pjesnički festival „Europoetica“ u Budimpešti

Sudjelujući na trećem danu Međunarodnoga pjesničkog festivala „Europoetica“ 18. travnja, u Galeriji „Ráday“ na književnom popodnevnu, imali smo prilike upoznati sudionike iz Hrvatske, Crne Gore i Srbije, te voditelje književnog dijaloga, među njima povjesničarku književnosti Viktoriu Radics, pisca Attilu Balázsa i kazališnog umjetnika Gábora Nagypála koji je ujedno bio interpretator prijevoda s hrvatskog i srpskog na mađarski.

Tijekom predstavljanja književnika iz susjednih zemalja, mogli smo u okviru presjeka suvremene južnoslavenske literature, pod nazivom: „Cinober – kvartet o čistom pjesništvu“ upoznati raznolika gledanja i stavove glede književnih žanrova nazočnih autora: pjesnika i glavnog urednika književnog časopisa „Poezija“ Ervina Jahića iz Zagreba, pjesnika, novinara, ravnatelja Festivala književnosti u Crnoj Gori Ljubeta Labovića, pjesnikinju Mariju Simoković iz Subotice i pisca, sveučilišnog profesora, predsjednika srpskoga PEN-a Mihajla Pantića iz Beograda.

Festival ima cilj skrenuti pozornosti na Mađarsku, odnosno zajedničko predstavljanje kultura sa susjednim regijama, za što nam izvanrednom metaforom služi rijeka Dunav koja protječe kroz više susjednih zemalja. Od 2003. godine u programima Festivala, osim već tradicionalnih književnih susreta i večeri, uza sudjelovanje mađarskih i inozemnih autora, pjesnika i prevoditelja, odvijali su se i drukčiji programi, primjerice koncerti i likovno-umjetnički postavi – priopćio je glavni ravnatelj Međunarodnog pjesničkog festivala „Europoetica“ György Orbán.

m. d.

Gradišćanskohrvatsko shodišće u Juri

Dr. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup, med činovskimi tamburaši

Skupno gradišćanskohrvatsko shodišće u Juri k Krvave suze točećoj Divici Mariji je 37. put organizirano, 3. maja, u nedilju, u Jurskoj katedrali. Od 1972. ljeta hodočasne pute je Franjo Benković, tadašnji biskupski sekretar, uspješno forsirao kod svojega biskupa Korneliusa Patakia. Sada već tradicionalno marijansko shodišće, pod peljanjem prof. teologije dr. Ivana Šmatovića, od ljeta do ljeta doprims hrvatske vjernike u Juru da se s poniznošćom približavaju i molu Blaženoj Divici Mariji.

Svetačna sveta maša je počela u 10 uri, a kršćani iz Austrije, Slovačke, Hrvatske i Ugarske napunili su katedralu. Glavni celebrant je bio gosp. mons. dr. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup, ki je u svojoj svetačnoj prodiki govorio o starom i novom zajedništvu Ugarske i Hrvatske. „S braćom Ugri bili smo u skupnoj državi već od devet stoljeć, čak od 1102. do 1918. Potom ste bili vi, ki ovde živite, u državnom smislu odiljeni od braće u Hrvatskoj, a i na gradišćanski prostori bili ste razdvojeni granicom. U naše vrime stvara se nova državna zajednica, u koj su Ugarska i Austrija punopravni kotrigr, a mi smo na putu da to postanemo. ...Željimo obogatiti svit i Europsku Uniju evandjeoskom globalizacijom i integracijom, gradjenjem zajedništva u kom je Kristuš pastir ki nas sve okuplja, kade je on završni kamen po kom cijela gradjevina dobiva na čvrstini i povezanosti.”

U prenošenju kinča naše prošlosti istaknuo je da hrvatski jerb, govor, kulturu, vjeru i identitet treba predati od koljena do koljena, od narašćaja do narašćaja. S tim će Hrvati obogatiti sredinu u koj živu, a i oni će biti obogaćeni od sredine u kojoj marljivo djelaju.

U svečanom govoru čuli smo za Krbavski križ, za simbol raseljene Hrvatske. Iseljivanje Hrvatov, koje je početo s Krbavskom bitkom i trajalo je sve do zadnjega boja, dobit će na mjestu hrvatskoga raspadanja crikvu ka more nastati središće okupljanja svih raseljenih Hrvatov. „Crikva u Hrvatskoj želji pridonesti toj duhovnoj integraciji svih domovinskih i iseljenih Hrvatov.”

Pri svetovj maši nazočni su bili dr. Lajos Pápai, jurski biskup, hrvatski farniki Jurske i Željezne biskupije i zastupnici manjinske politike i diplomacije. Crikveni zbor iz Prisičke, pod peljanjem Eržike Galavić je prikazao svete jačke, na orgulja ih je pratio prisički farnik Ištvan Marić. Dr. Ivan Maász iz Čunova (Slovačka) je pratio jačke naroda. Isto pod njegovim peljačtvom su tamburaši iz Čunova muzički sudjelovali pri svetovj maši.

Na ovoj lipoj majskoj nedilji, kada smo svečevali i Majkin dan, hodočasnici su se

otpodne pred 14 uri ponovo skupljali pred katedralom. Činovski tamburaši su oduševili svojim repertoarom sve veću publiku i pripremili su ju na svetačnu svetu vičernju. Glavni celebrant i prodikač je bio Vilmoš Harangozo, desetnik i farnik u Kisegu. On je duševno pripremio kiseške vjernike i kroz putovanje u Juru.

„Zbogom ostan, Marija, tisućkrat pozdravljena, zbogom ostan i putuj s nami. Marija, Majka Jurska... – su se opražali vjerniki u ufanju da će se kljetu opet ovde strefiti. Kako je rekao biskup Bogović: „...svoje hrvatsko shodišće slavite tako da ono bude vjerski i kulturni dar sredini u koj živite.“ Mi se ufamo da će vjersko bogatstvo ovoga dana ostati u naši misli i čini.

Marija Fülöp-Huljev

Kisežani pri maši

Mons. dr. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup, pri maši

Vjerski peljači svetačne maše

Raspjevani Hrvati

Ako je poticatelj susreta hrvatskih crkvenih zborova, i ne samo crkvenih, kukinjska Hrvatska samouprava koja je druženje započela prije tri godine, trodnevnim susretom kojemu je dala naslov Raspjevani baranjski Hrvati, danas je susret proširen jer ove mu godine nisu sudjelovali samo baranjski Hrvati, nego svi ljudi dobre volje koji žele naučiti liturgijske crkvene pjesme na hrvatskom jeziku. Tako se u Harkanju 18. travnja u tamošnjoj školi Pála Kitaibela, a u organizaciji harkanjske i kukinjske Hrvatske samouprave okupilo sedamdesetak polaznika jednodnevnog seminara učenja hrvatskih crkvenih pjesma uz pomoć sestre Nikoline Nikolić iz Župe Svetoga Mihaela arhandela iz Donjeg Miholjca koju je na glasoviru neumorno pratio mali pijanist Mislav Pavin, ministrant crkve Svetoga Mihaela arhandela. Sestra Nikolina već je poznata u Baranjskoj županiji, a sada su je imali prilike upoznati i žene iz Dušnoka koje je na seminaru predvodila tamošnje Hrvatske samouprave Matija Mandić Goher. Okupili su se pjevači iz Harkanja, Kukinja, Vršende u velikom broju, Mohača, Pečuha, Salante... Neumorna energija sestre Nikoline prešla je i na polaznike seminara koji su pjevali cijeli dan od ranih prijepodnevnih do kasnih večernjih sati, a

završni koncert bilo je zapravo pjevanje hrvatske svete mise u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi koju je na hrvatskom jeziku služio mjesni župnik Ladislav Ronta uz pomoć Augustina Darnaia, svećenika crkve Svetoga Antuna iz Mohača. Otac Darnai je sa svojim crkvenim zborom cijeli dan učio pjesme, i zavrijedio pohvalu svih nazočnih. Svi skupa, svi sudionici susreta pridonijeli su njegovoj uspješnosti, a ne možemo ne istaknuti Imru Hidega, zastupnika harkanjske Hrvatske samouprave, koji se brinuo o prijevozu sestre Nikoline i maloga Mislava. Sestra Nikolina reče: Zovite me i ja ću uvijek ovisno o svojim mogućnostima doći da vam pomognem u očuvanju i njegovanju vaše vjere i misnih slavlja uz hrvatsku crkvenu pjesmu. Doista je bilo prekrasno toga dana u Harkanju iako sam ja nazočila tek njegovoj trećini, ali uvjerila sam se kako su svi sudionici bili ispunjeni osjećajem uspjeha i puni planova za skorajši susret koji će ih obogatiti i učvrstiti u njihovoj vjeri te im dati snage da u svojim sredinama nauče hrvatskim crkvenim liturgijskim pjesmama i one koji toga dana nisu bili u Harkanju. Planiraju se skora druženja u Pečuhu, Salanti, Dušnoku, Mohaču i Vršendi.

Branka Pavić Blažetin

Sveta misa u crkvi Sv. Mihovila

U nedjelju, 10. svibnja, održana je redovita sveta misa u crkvi Sv. Mihovila, gdje je kao gost nastupio poznati Mješoviti pjevački zbor Župe Sv. Nikole Tavelića iz Hrvatske, koji je u istoj crkvi gostovao i prije tri godine. Nakon mise zbor je dao kratki koncert, gdje su predstavili djelić svoga bogatog i raznolikog repertoara. Program su započeli pjesmom Ave, Maria (T. Talan), zatim je slijedila pjesma Pjevaj hvale, Magdaleno (Citara octochorda 1757. g.), a potom note Prinesi Bogu (M. Leščan), Svrši stopi moje (K. Odak), gdje je solobas pjevao Adam Vidović. Nakon njega čuli smo pjesmu Isus je iskrsnuo – Citara octochorda (1757. g.). Zadnja dva djela bila su: Hvali duše moja (K. Odak) i Jubilate Deo universa terra (H. László). Mnoštvo budimpeštanskih Hrvata, zahvaljujući i dobroj akustici crkve, uživalo je u prelijepom koncertu. Mješoviti pjevački zbor Župe Sv. Nikole Tavelića u zagrebačkom naselju Kustošiji osnovala je prije 50 godina časna sestra Mercedes Visković, koja je u to vrijeme djelovala ondje i bila profesorica na tek osnovanom Institutu za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“. Zbor njeguje isključivo klasičnu domaću i stranu duhovnu glazbu, narodne pjesme sakupljene u „Citari Octochordi“ i ostalim crkvenim pjesmaricama, te gregorijanski koral. Članovi zbora jesu glazbeni zanesenjaci svih dobnih skupina i zvanja. Uz redovito nedjeljno sudjelovanje na župnoj misi, zbor često priređuje koncerte po župama u Hrvatskoj, a zapažena gostovanja bila su i u Sloveniji, Austriji, Italiji, Njemačkoj i Mađarskoj. Na koncertima zboru se pridruže vokalni instrumentalni solisti i ansambl. Prilikom prvog dolaska Sv. Oca Pape u Hrvatsku snimili su za potrebe HRT-a CD s duhovnim skladbama hrvatskih autora. Više od 30 godina umjetnička voditeljica zbora bila je prof. Terezija Babić, danas orguljašica. Od 2005. godine vođenje zbora preuzela je dotadašnja orguljašica prof. Bosiljka Pavlović, diplomirani crkveni glazbenik.

Bea Letenyi

SELURINCE – Samouprava toga grada, točnije tamošnje Središte za kulturu, u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave, i ove godine ustrojava Natjecanje ljepote Najljepša Hrvatica u Mađarskoj. Kako veli selurinski gradonačelnik Marko Györfvári, nakon uspješnoga prvog natjecanja lani u listopadu, kada je pobijedila Koljnofkinja Mirjana Grubić, ove godine natjecanje žele organizirati u lipnja, točnije 20. lipnja, u subotu, na ljetnoj pozornici Središta za kulturu grada Selurince. Očekuju se prijave natjecateljica zaključno s 31. svibnjem.

Šestero Pomuraca u dvojezičnu gimnaziju

Nakon prvog polugodišta učenici osmog razreda trebali su izabrati ustanovu srednjeg obrazovanja radi daljeg školovanja. Većina njih se javlja u neku gimnaziju ili srednju školu u najbliži grad, jer im je teško otići daleko od svoje obitelji, no svake godine ima i hrabrih koji se odlučuju za naše hrvatske gimnazije.

U Pomurju iz godine u godinu ima nekoliko učenika koji žele školovanje nastaviti u hrvatskim dvojezičnim gimnazijama, u Budimpešti ili u Pečuhu. Ove su se godine javili šestero: dvije učenice keresturske te dva dječaka i dvije učenice serdahelske osnovne škole.

Učenice keresturske škole s učiteljicom

Djeca serdahelske škole s učiteljicama

Keresturkinje su izabrale hrvatsku gimnaziju u Budimpešti, i one već znaju da su primljene. Njihova učiteljica Ljubica Siladi vrlo je ponosna na njih jer dok su se one javile u nulti razred, primljene su u prvi razred zbog dobrog poznavanja hrvatskoga jezika. Obje su odlične učenice i dobitnice Stipendije „Prof. dr. Karlo Gadani“. Što ih je ili tko ih je potaknuo da izaberu hrvatsku gimnaziju, kazale su mi prilikom posjeta keresturskoj školi.

Suzana Kos: *Moja sestra pohađa Hrvatsku gimnaziju u Budimpešti u mnogo mi je već govorila kako je tamo. Bila sam već i ja više puta tamo, na natjecanju Croatiade, u taboru, i vrlo mi se sviđa cijela škola i đački dom. Sestra mi često govori da je teško učiti na hrvatskom jeziku povijest i zemljopis, pa se malo i bojim toga, ali se nadam da će mi i ona pomoći, a i profesori. Još do jeseni moram mnogo vježbati hrvatski jezik, zato sam i sretna kada idemo u Kotoribu u našu prijateljsku školu jer tamo moram govoriti hrvatski s prijateljicama. Već sam i to čula da će nas biti trinaestero u razredu. To nije tako mnogo, pa mislim da ćemo biti dobro društvo.*

Laura Tišlarić: *Ja sam također bila u budimpeštanskoj gimnaziji i jako mi se sviđa, velika gimnastička dvorana, knjižnica, đački dom, sve je izvršno. Meni je tata Hrvat i on dobro govori hrvatski jezik, no mama mi je Mađarica, zato u obitelji ne govorimo često hrvatski. Moja mama je sretna što ja idem u Peštu učiti i ona kaže da je dobro znati hrvatski jezik. Mi stanujemo tu kod hrvatske granice, više puta smo išli i u Kotoribu, i tamo sam znala razgovarati. Baš smo sada bili kada su otvorili novu školu, prekrasna je, malo mi je žao da sada već neću često tamo*

odlaziti, ali u kerestursku školu ću se uvijek vraćati jer tu mi je uvijek jako lijepo bilo. Volim jako hrvatski jezik, slušam hrvatsku glazbu i nadam se da će mi lijepo biti u Budimpešti.

Iz serdahelske osnovne škole četvero su se javili u naše gimnazije, jedan dječak u Budimpeštu, a ostali u Pečuh. U njihovim nastojanjima pomogle su učiteljice hrvatskoga jezika Katica Brodač i Jelica Adam.

Nikola Takač: *Moj tata je iz Hrvatske, pa je meni hrvatski jezik odista materinski, stoga sam se rado javio u hrvatsku gimnaziju. Budimpeštu sam izabrao zato što sam već više puta bio tamo na raznim natjecanjima i vrlo mi se sviđala škola, đački dom. Mislim da ću tamo imati dobro mjesto. Jezici mi dobro idu, no iz realnih predmeta nisam najbolji, zato mislim da moram učiti jezike. Mađarski jezik sam također dobro savladao, učim i engleski, možda budem prevoditelj.*

Aleksandra Hederić: *Odavno sam već odlučila da ću nastaviti učiti hrvatski. Odmalena sam u hrvatskom okruženju i to mogu zahvaliti svojoj baki i djedu. Oni su aktivni članovi KUD-a Sumarton i uvijek su i mene povelj sa sobom. Sviram tamburicu, plešem u kulturnom društvu već od prvog razreda, vrlo volim pjevati i obožavam sve što se veže uz hrvatsku kulturu. Meni nije važno samo znati hrvatski jezik, nego mene zanima sve što je vezano uz hrvatsku kulturu i običaje. Javila sam se u nulti razred, ali na prijamnom ispitu su rekli da upišem prvi razred jer su bili zadovoljni mojim znanjem hrvatskog jezika. Rado idem u Pečuh jer tamo imam i prijateljice i mislim da ću se dobro osjećati.*

Blaž Bodiš: *Na prvo mjesto sam označio*

umjetničku srednju školu u Kapošvaru, bio sam i na prijamnom ispitu i tamo i u Pečuhu. Kada sam posjetio pečušku školu, toliko mi se sviđala da sam želio mijenjati redoslijed, i to su mi i dopustili. Mama mi je jako sretna što ću učiti hrvatski jezik. Sviram trubu i glasovir i nadam se da ću to moći nastaviti. Omiljen predmet mi je hrvatski jezik.

Beatrix Capari: *Meni je bilo važno da se školujem u Pečuhu. Moja mama je iz toga grada, i dosta sam boravila tamo. Pečuh je vrlo lijep grad. Javila sam se i u Lőveievu i u Hrvatsku gimnaziju, no samo u nulti razred jer hrvatski još ne znam tako kao Aleksandra i Blaž.*

SASTAV S PRIJAMNOG ISPITA

Nije ni bilo tako opasno

Dana 28. veljače bili smo na prijamnom ispitu u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže u Pečuhu. Čekali smo taj dan s velikim uzbuđenjem. Počelo je u 10 sati. Bilo nas je mnogo. Svatko od nas morao je pred ispitni odbor. Brzo je došao red i na nas, dosta smo se uzrujali. Zadatak nije bio težak. Trebali smo se predstaviti, gdje živimo, učimo, što radimo u slobodno vrijeme, koji su naši omiljeni predmeti. Na kraju prijamnog ispita su nam ponudili da se upišemo u 9. razred, naime mi smo se javili u nulti razred. Bili smo iznenađeni, a i ponosni da odmah možemo u deveti razred. Nastavnici su bili jako ljubazni, a škola je prekrasna. Već čekamo da budemo učenici te škole.

Aleksandra Hederić i Blaž Horvat

Harkanjski recitatori

Izradila: Dijana Kováč
iz Ficeháza

Kako je za Hrvatski glasnik izjavio ravnatelj harkanjske Osnovne i glazbene škole „Pál Kitaibel” *Tamáš Horváth*, u školi već umalo dva desetljeća teče nastava hrvatskoga materinskog jezika. Jedina je to osnovnoškolska ustanova u ovome poznatom turističkom središtu, u kojoj ima danas petstotinjak polaznika, a njih pedesetak pohađa nastavu hrvatskoga jezika i književnosti. Svake godine nastavnici *Đurđa Geošić*, *Žuža Gregeš* i *Katica Baksai* organiziraju školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze kojem je sudjelovanje obvezatno za sve polaznike.

Prigoda je to da djeca pokažu kako i na koji način znaju kazivati stihove na jeziku koji mnogima od njih nije materinski. Školsko natjecanje prigrlila je i tamošnja Hrvatska samouprava koja se svake godine pobrine kako bi djeca dobila prigodne poklone koji

natjecanje čine još privlačnijim. Tako je bilo i ove godine. Ocjenjivački sud – predsjednica *Branka Pavić Blažetin*, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, zastupnica harkanjske Hrvatske samouprave *Irena Kovačević Csizik* i pedagoginja *Eržika Horvat* – nije imao nimalo lagan zadatak. Učenici su se natjecali u nekoliko kategorija.

U kategoriji 2–3–4. razreda natjecalo se 12 učenika. Prvo mjesto pripalo je *Ildiki Farago*, drugo *Kristini Fekete*, a treće *Iloni Ignac*. U kategoriji 5–6. razreda natjecalo se 14 učenika. Prvo mjesto pripalo je *Janošu Gašparu*, drugo *Laslu Gašparu*, a treće *Kristini Juhas*. U kategoriji 7–8. razreda natjecalo se devet učenika. Prvo mjesto pripalo je *Renati Pančić*, drugo *Florianu Vidoviću*, a treće *Marijani Pančić*.

bpb

Natjecanje u Tukulji i Budimpešti

U tukuljskoj školi „Sándor Weöres” 23. travnja priredili smo školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku. Sudjelovali su učenici od 2. do 7. razreda. U prosudbenom povjerenstvu bili su: *Marija-Prenner Dobóczy*, *Zsuzsanna Schreiner* i *Edmond Bende*. Osim znanja teksta cijenili smo i cijelu interpretaciju i predstavljanje književnoga djela, što je najvažniji dio recitiranja.

Diplome su dobili svi učenici: za sudjelovanje i za osvojeno mjesto.

Nagrađeni su u nižim razredima:

I. mjesto: *Dijana Počveiler* (4. r.)

II. mjesto: *Kata Nađ* (3. r.)

III. mjesto: *Margareta Ašin* (2. r.).

Posebnu nagradu dobili su: *Leticija Nađ* (4. r.) i *Barbara Kiš* (3. r.).

U višim razredima:

I. mjesto: *Nikolett Vanczó* (6. r.)

II. mjesto: *Silvija Jobađ* (7. r.)

III. mjesto: *Ladislav Mađarić* (5. r.).

Nakon proglašenja rezultata i podjele nagrada, zahvalili smo svim učenicima na trudu i učenju, u nadi da se vidimo i sljedeće godine.

Zahvaljujemo tukuljskoj Hrvatskoj marnjinskoj samoupravi koja je novčanim sredstvima potpomagala i omogućila naše školsko natjecanje.

Učenice koje su osvojile I. i II. mjesto na školskom natjecanju, mogle su sudjelovati na državnom natjecanju u Budimpešti.

Osvajali smo II. i III. mjesto u kategorijama 5–6. i 7–8. razred s predmetnom nastavom, čemu se jako radujemo. Pogledali smo zdanje tamošnje hrvatske škole i poslije objeda s lijepim doživljajima krenuli kući.

Sljedeće godine opet želimo ondje sudjelovati, možda sa još većim uspjehom.

Edmond Bende

ZNATE LI

**da je prvi arboretum na svijetu
napravljen
u Hrvatskoj u mjestu Trsteno**

Dubrovačka je obitelj Gučetić-Gozze počela uređivati vrt oko svog ljetnikovca. U protoku vremena nad njihovu se kuću nadvio stoljetni hlad onoga što danas smatramo najstarijim primjerom vrtno arhitekture u Hrvatskoj. Stari je ljetnikovac okružen terasama na 18 tisuća četvornih metara površine. Godine 1948. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti službeno je utemeljila arboretum koji se prostire na čak 20 tisuća četvornih metara, gdje se dodano područje sastoji od izvornoga mediteranskog raslinja.

Tijekom rata arboretum je uništen, ali na radost svih koji to znaju cijeniti, netaknute su ostale četiri stoljeća stare dvije istočne *platane*. One su pedesetak metara visoki divovi među najvećim i najstarijim stablima u Europi.

Razaranja iz Domovinskog rata nisu jedina nedaća koja je zadesila ovaj prekrasni muzej prirode. Nedavno je velik požar zahvatio njegovo raslinje. Arboretum je preživio i velik potres u 17. stoljeću. Nakon toga u njemu je podignuta Neptunova fontana, u čast rimskog vladara mora i potresa. Barokna fontana tek je jedan od objekata koji krasi Trsteno. Izdvajaju se sam ljetnikovac, čija je gradnja započela 1494. godine, te crkvice Sv. Jeronima.

MOHAČ – U novomohačkoj osnovnoj školi učenici, njih petnaestak, jedan sat tjedno bave se i hrvatskim jezikom sa svojom nastavnicom Marijom Kablar. Ona je zajedno s njihovim roditeljima 9. svibnja za njih organizirala jednodnevni izlet u Republiku Hrvatsku, u Osijek, Beli Manastir i Osječko-baranjsku županiju. Program putovanja pomogla je i Hrvatska samouprava grada Mohača. Izletnici su pogledali Dunav kod Batine i tamošnji spomenik te posjetili i dio Nacionalnoga parka Kopački rit. Potom su se zadržali u Osijeku, razgledali osječku Tvrđu i znamenitosti grada na Dravi. Na povratku u Mohač zastali su u etnoselu Karancu nedaleko od Kneževih Vinograda te posjetili grad Beli Manastir.

Znanje je bogatstvo – kviz znanja u Sumartonu

U sumartonskoj područnoj osnovnoj školi krajem travnja priređen je kviz znanja za učenike razredne nastave hrvatskih pomurskih škola. Učenici iz Kerestura, Mlinaraca, Serdahela i Sumartona natjecali su se u znanju matematike, mađarskoga i hrvatskoga jezika te općeg obrazovanja.

Opadanjem broja škola u Pomurju, nastavnički zbor hrvatskih školskih ustanova odlučio je smanjiti broj regionalnih natjecanja smatrajući da padom broja djece nema dovoljno sudionika za regionalno natjecanje, a sve je češća teškoća i financiranje takvih natjecanja. Stoga se priređuje samo dva natjecanja: po predmetima i narodnosni dan koji organiziraju svake druge godine okružne škole u Keresturu ili Serdahelu.

Utjecaj rjede organiziranih natjecanja već se odrazio i na sumartonskome kvizu znanja, djeca iz raznih ustanova bojažljivo, preplašeno su stigli u tuđu ustanovu, teško se snašli u novom društvu, no zbunjenost gostiju ublažili su domaćini koji su prikazali kratak šaljiv igrokaz o učenju. Sudionike znanstvenoga kviza pozdravio je voditelj područne škole Žolt Trojko i rasporedio ih je u četiri skupine. U svakoj je bilo učenika iz prvog, drugog, trećeg i četvrtog razreda.

Među pismenim zadacima bilo je križaljki, rebusa, zadataka za ispravljanje gramatičkih grešaka, logičkih matematičkih zadataka, zadataka iz razumijevanja mađarskog i hrvatskog teksta. Nakon pismenih slijedili su praktični zadaci. Najspretnija je bila III. skupina u čijim su redovima bili: *Marcel Tanai, Roland Horvat i Adam Holender* iz Sumartona, *Julijana Takač, Luca Horvat i Rihard Capari* iz Mlinaraca, *Fani Rulek i Milan Oršoš* iz Kerestura, no nagradu je, naravno, dobio svaki sudionik.

Croatiada 2009

Pobjednik je i ovaj put materinski hrvatski

*Patricija Koša, 1. mjesto
Kategorija: 5–6. razreda škola
s predmetnom nastavom*

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, u ponedjeljak, 27. travnja, u knjižnici budimpeštanskog HOŠIG-a, s početkom od 10 sati, u okviru već tradicionalne Croatiade, nakon regionalnih školskih natjecanja učenika iz škola s predmetnom nastavom, odnosno naših dvojezičnih ustanova, priređeno je završno natjecanje: kazivanje proze i poezije na hrvatskom jeziku.

Pridošle sudionike, učenike, učitelje, nastavnike, profesore, članove prosudbenog povjerenstva i predsjednika HDS-a Mišu Heppa u ime domaćina pozdravila je ravnateljica Anica Petreš-Németh. Ona je izrazila zadovoljstvo i čast što je za mjesto završnoga zemaljskog natjecanja naša krovna samouprava odabrala njihovu ustanovu, to više što će sudionici i njihovi pratitelji imati prilike bolje upoznati uvjete i mogućnosti djelovanja i svakodnevnog života, u nadi da će biti više njih koji će se nakon završetka osnovne škole opredijeliti za tu gimnaziju i đački dom.

Sudionicima natjecanja i njihovim nastavnicima obratio se s pozdravnim riječima i Mišo Hepp. On je također izrazio zadovoljstvo što su učenici, iz raznih krajeva naše domovine, tijekom svojih prethodnih natjecanja u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku uspjeli i dospjeli na završnu, svečanu prigodu prikaza svoga stečenog umijeća, nadajući se da će biti više kandidata za upis u naše obrazovno-odgojne ustanove. Predstavljajući članove prosudbenog povjerenstva: Janju Horvat, Magdalenu Šibalin Kühn i Stipana Đurića, sudionicima je zaželio uspješno kazivanje i prijateljsko druženje, naglašujući: ako nakon natjecanja nikad više ne progore na hrvatskom jeziku, onda ovo nadmetanje nema više nikakvoga smisla. Naime lijepo je znati recitirati kraće ili duže tekstove, ali je još ljepše i uživo koristiti se bogatstvom naučenih riječi, jer ako se to ne

*Panna Petrolan, 1. mjesto
Kategorija: 1–2. razreda škola
s predmetnom nastavom*

čini postupno, posao je samo napola završen – glasilo je dobroćudno predsjednikovo upozorenje. Pošto su svi natjecatelji dobili svoje redne brojeve, kazivanja su otpočela u I. (1. i 2. r.), II. (3. i 4. r.), III. (5. i 6. r.) i IV. kategoriji (7. i 8. r.), sveukupno 59 polaznika škola s pred-metnom nastavom.

Nakon kraće stanke, također u četiri kategorije, slijedili su učenici naših dvojezičnih škola, a u V. kategoriji nastupali su gimnazijalci. Pošto je za nešto više od pola sata bodovanje završeno, članovi prosudbenog povjerenstva priopćili su svoja zapažanja o kazivanju proznih i stihovanih tekstova 94 sudionika.

Jedanaesti put – rekao je gosp. Hepp – jest poduže vrijeme za koje se mnogo toga da naučiti. Bile su danas ovdje i mnoge poznate osobe. Valja ustanoviti da se u tako velikom broju još nijednom nije odazvalo toliko učenika. Vjerujemo da je na regionalnim školskim nadmetanjima bilo više stotina sudionika, osnovaca i srednoškolaca. Hvala svima vama, a napose vašim učiteljima, nastavnicima, profesorima koji su vas pripremili, te onima koji su omogućili dolazak na ovaj ne mali, ali veoma znatni izazov. Trebamo izraziti svoje zadovoljstvo za sve što smo danas ovdje od vas slušali. Naravno, uvijek se zapažaju neke mjere radi što boljeg i uspješnijeg predstavljanja stihova i proze. Iz odabranih tema i naslova smo zaključili da su odabrane teme odgovarale dobi učenika. Što se odaziva tiče, možda je gimnazijalaca moglo biti i nešto više. Novina je da su došli polaznici i sasvim novih obrazovnih ustanova kao što je Kalača. Trebamo naglasiti da su veoma lijepo kazivali izabrane stihove. Veoma nam se dopao izbor autora, hrvatskih književnika, pjesnika, počev od Jakševca, Baloga, Viteza, baš kao i naših tuzemnih pjesnika, Stipana Blažetina, Jolanke Tišler, Đuse

*Eva Brezović, 1. mjesto
Kategorija 1–2. razr. dvojezičnih škola*

*Mirella Rónai, 1. mjesto
Kategorija: 7–8. razreda dvojezičnih škola*

*Jelena Jorgić, 1. mjesto
Kategorija: gimnazija*

Šimare Pužarova i Josipa Gujaša Đuretina.

Posebna hvala Hrvatskoj državnoj samoupravi koja je upriličila ovaj sadržajni doživljaj za sve nas, napose za osiguranje neobično vrijednih i lijepih nagrada, što znači da nijedan sudionik neće poći doma praznih ruku – istakla je predsjednica prosudbenog povjerenstva Janja Horvat.

Glede **škola s predmetnom nastavom, u I. kategoriji** prvo mjesto pripalo je *Pani Petrolan* (2. r.) iz Bačina, drugo *Anti Grgi Kosu* (2. r.) iz Kerestura, treće *Gaboru Racu* (2. r.) iz Lukovišća.

U II. kategoriji prvo mjesto osvojila je *Ema Molnar* (4. r.) iz Kerestura, drugo *Tibor Bošnjak* (4. r.) iz Starina, a treće *Kitti Sevelik* (3. r.) iz Kerestura.

U III. kategoriji prvo mjesto pripalo je *Patriciji Koša* (5. r.) iz Serdahela, drugo

Nikoleti Venco (6. r.) iz Tukulje, treće *Juliji Deak* (5. r.) iz Šeljina.

U IV. kategoriji prvo mjesto osvojila je *Šari Novak* (7. r.) iz Kerestura, drugo *Nikola Takač* (8. r.) iz Serdahela, treće *Silvija Jobač* iz Tukulje.

U I. kategoriji učenika **dvojezičnih škola** prvo mjesto pripalo je *Evi Brezović* (2. r.) iz Martinaca, drugo *Denizi Danč* (2. r.) iz Budimpešte, treće *Darini Deak* (2. r.) iz Pečuha.

U II. kategoriji prvo mjesto je osvojio *Patricio Čahut* (4. r.) iz Santova, drugo *Dorottya Parádi* iz Budimpešte, treće *Inez Ronta* (3. r.) iz Martinaca.

U III. kategoriji prvo mjesto pripalo je *Eminu Aliustiću* (5. r.) iz Pečuha, drugo *Natici Ronai* (6. r.) iz Pečuha, treće *Danijelu Blažetinu* (5. r.) iz Pečuha.

U IV. kategoriji prvo mjesto zauzela je

Mirela Ronai (8. r.) iz Pečuha, drugo *Tihana Vasić* (8. r.) iz Pečuha, treće *Barbara Fenyósi* (8. r.) iz Martinaca.

U kategoriji gimnazijalaca na prvome mjestu završila je *Jelena Jorgić* (9. r.) iz Pečuha, na drugom *Ana Ritgasser* (10. r.) iz Pečuha, na trećem *Boglarka Deli* (11. r.) iz Budimpešte.

Učenički koji nisu postigli spomenuta mjesta dobili su u poklon CD nosače zvuka, a oni koji su završili s uspjehom prvog, drugog i trećeg mjesta, osim spomenicama, nagrađeni su bejzbol-kapama i HDS-ovim majicama, odnosno, fasciklima, bilježnicama i priborima za pisanje. Svim učenicima i njihovim učiteljima, nastavnicima, profesorima i čestitamo!

M. D.

Foto: Eva Molnar Mujić

*Šara Novak, 1. mjesto
Kategorija: 7–8. razreda škola
s predmetnom nastavom*

*Emin Aliustić, 1. mjesto
Kategorija 5–6. razreda
dvojezičnih škola*

*Patricio Čahut, 1. mjesto
Kategorija 3–4. razreda
dvojezičnih škola*

Poziv za dostavljanje prijedloga

Sukladno Pravilniku za dodjelu odličja Hrvatske državne samouprave, pozivamo članove i odbore Skupštine, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja. Prijedloge možete dostaviti u ovim kategorijama:

Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj

Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj

Za hrvatsku mladež u Mađarskoj

Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Odličje se dodjeljuje za priznanje djelatnosti osobama, kolektivu, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i kolektivne zasluge. Jedan predlagatelj ima pravo predložiti samo jednoga kandidata. Prijedlog za odličje predaje se na obrascu koji možete naći na web-stranici: www.horvatok.hu. Prijedlog za dodjelu odličja treba stići na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24, e-mail: hramouprava@chello.hu) najkasnije do 15. lipnja 2009. godine.

PEČUH – U okviru kulturne suradnje i povezivanja Pule s Pečuhom, gradonačelnik Boris Miletić i pečuški gradonačelnik Bertalan Tóth potpisali su (sredinom prošloga tjedna, 7. svibnja) protokol o kulturnoj suradnji dvaju gradova. Protokol je potpisan kako bi se u oba grada ostvarili zajedno predviđeni kulturni programi iz projekata „Pečuh – Europska prijestolnica kulture 2010“, održala neprekidna suradnja svih kulturnih ustanova od 2008. do 2010. godine i produbile kulturne veze Pule i Pečuha. Predviđeni kulturni program obuhvaća gostovanje pečušskog baleta u Puli ove godine, nastavak razmjene učenika dvaju gradova, sudjelovanje Pečuha u programima Dana mađarske kulture u Puli, gostovanje kazališne predstave Istarskoga narodnog kazališta – Gradskog kazališta Pula u Pečuhu te niz ostalih programa. Kulturna suradnja Pule i Pečuha traje od 2004. godine.

*Okupljanja Plesne družine u Baškutu***Plesom do zdravog tijela i duha**

Plesna družina u Baškutu, koja se sastaje utorkom navečer, utemeljena je prije gotovo sedam godina s 10–15 članova, u prvom redu zato da uči južnoslavenske plesove, među njima i njegeju plesove bunjevačkih Hrvata. Kako ističu prvi članovi, svojevremeno su se počeli okupljati pod vodstvom Ladislava Ribara, a početni uspjesi dali su im poticaj, pobudivši zanimanje i u njihovoj okolini, pa je broj članova počeo rasti.

Danas već slobodno možemo reći da volimo, a valjda i znamo plesati hrvatske, makedonske i srpske plesove, a redovito odlazimo i na bunjevačka prela okolnih naselja, te druge programe spomenutih zajednica – ističu ponosno. Iako je u skupini manje Bunjevaca, a više Madara, i Sikuljaca i onih iz nekadašnje Sjeverne Ugarske, te Švaba, to je vrlo dobra prilika da se pokaže primjeran suživot pripadnika raznih zajednica, da se uči snošljivost. Osim plesa, članovi baškutske plesne družine u proteklom razdoblju organizirali su niz zajedničkih programa, biciklističke ture, izlele s obiljem doživljaja.

Postalo je tradicijom da jedni drugima

proslavljaju imendane, zajedno se provesele oko obiteljskih svečanosti u povodu rođenja, vjenčanja, posjećuju svoje bolesnike i «navijaju» za njihovo ozdravljenje. Zajedno se pripremaju na okrugle obljetnice, članovi s produkcijom iznenađenja, a slavljenicima gošćenjem družine. Nedavno su proslavili jedan 60. i dva 50. rođendana svojih članova, o čemu svjedoče i ove slike koje su poslali našem uredništvu. Plesove su počeli uvježbavati radi toga da prošire svoje plesno znanje, ali vrlo brzo oni su im postali izvorom zadovoljstva, kao što je ova mala zajednica postala nezaobilaznim dijelom njihova života.

Družina se okuplja svakog utorka u večernjim satima, otuda je dobila i svoje ime, jer tjedno jedanput, barem dva sata vježbaju, plešu zajedno. Danas već imaju više od 90 članova, a utorkom ih uvijek ima najmanje 50–60 na okupu. Najmlađi član ima 13, a najstariji 71 godinu, dok je prosjek godina iznad 50. Međutim dobna razlika nije nikakav problem, tim više zajednički doživljaji jednako obogaćuju i stare i mlade. U lijepom broju dolaze im članovi iz Baje, Gare, Čatalije, Monoštorlije i Santova.

Vjerujemo da je ples sredstvo duhovnog i tjelesnog preporoda te jedan od temeljnih postaja na putu zdravog života – poručuju nam članovi baškutske plesne družine, uvjereni da u današnjem nečovječnom svijetu važnu ulogu zauzimaju upravo zajednice jer je ljudima više nego ikada potrebna pomoć i međusobni poticaj. Ove dvije stvari, ples i zajednica, daju im snagu za svakodnevnu borbu u životu, za svladavanje svakodnevnih poteškoća.

Stipan Balatinac

BUDIMPEŠTA–POMAZ – Nogometni turnir za Slavenski kup. Studenti Filološkog instituta za slavenske i baltičke jezike Filozofskog fakulteta Sveučilišta Loránd Eötvös u Budimpešti i ove godine, već treći put zaredom, priređuju malonogometni turnir za Slavenski kup. Na turniru će sudjelovati 12 nogometnih momčadi, a zastupljeni će biti svi jezici koji se podučavaju u Institutu, a to su: bjeloruski, bugarski, češki, hrvatski, makedonski, poljski, ruski, slovački, slovenski, srpski, ukrajinski, te ekipa profesora. Cjelodnevni nogometni turnir koji će se održati 17. svibnja, kao i prijašnjih godina, upriličit će se na nogometnom igralištu u Pomazu. Novost je da se od ove godine osim u nacionalnima, može prijaviti i u klupskim bojama. Prijaviti se mogu svi studenti Filozofskog fakulteta u Budimpešti, njihova rodbina te svi simpatizeri i poznavatelji slavenskih jezika. Svaka momčad može registrirati najviše osam igrača, igra se 4 + 1, u trajanju 25 minuta po utakmici. Prijave se mogu poslati e-mailom na aknayb@gmail.com (Bence Aknay) ili dati na telefonu 30/403-5209. Sudionike očekuju brojne nagrade.